

Εργαστήριο 4^ο : «Βγες από το κουτί!»

- ✚ Εργαστηριακός Κύκλος : **Ζω καλύτερα – Ευ Ζην**
Τομέας: **iii. Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση**
- ✚ Εργαστηριακός Κύκλος: **Ενδιαφέροναι και Ενεργώ – Κοινωνική
Συναίσθηση και Ευθύνη**
Τομείς: **i. Ανθρώπινα δικαιώματα και συμπερίληψη**
iii. Αλληλοσεβασμός και διαφορετικότητα

Ομάδα στόχου: Μαθήτριες/-τές Δ' - Ε' - ΣΤ' τάξεων Δημοτικού Σχολείου

Ενδεικτικός διδακτικός χρόνος: 4 ώρες

Δραστηριότητες που περιλαμβάνει το εργαστήριο:

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα	Δραστηριότητες	Εκπαιδευτικό υλικό
<ul style="list-style-type: none"> • Καλλιέργεια των δεξιοτήτων που ακολουθούν, με έμφαση σε: συνεργασία, συμμετοχή και επικοινωνιακή ικανότητα, σεβασμός στη διαφορετικότητα, εμπιστοσύνη και αλληλοσεβασμός, ενσυναίσθηση • Αποδοχή της διαφορετικότητας • Εμβάθυνση και ανατροπή των έμφυλων στερεοτύπων. 	A. Το “Κουτί” του Κοινωνικού Φύλου/ Η φυλακή του φύλου	Video: http://www.youtube.com/watch?v=YIwWS2atEmc Κόλλες Α4, μολύβια, στυλό, άδειο κουτί
	B. Μηνύματα για τους άνδρες και τις γυναίκες μέσα από τη λογοτεχνία και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης	
	Γ. Αντιμετωπίζοντας τα αρνητικά έμφυλα στερεότυπα και τους μύθους	Κόλλες Α4, μολύβια, στυλό

Δεξιότητες που καλλιεργούνται:

Δεξιότητες Μάθησης

- Κριτική σκέψη
- Επικοινωνία
- Συνεργασία
- Δημιουργικότητα

Δεξιότητες Ζωής

- Αυτομέριμνα
- Κοινωνικές Δεξιότητες
- Πολιτειότητα
- Ενσυναίσθηση και ευαισθησία
- Ανθεκτικότητα
- Προσαρμοστικότητα
- Υπευθυνότητα
- Παραγωγικότητα

MIT: Δεξιότητες της τεχνολογίας και της επιστήμης

- Πληροφορικός γραμματισμός (ICT literacy)
- Ψηφιακός γραμματισμός (digital literacy)
- Γραμματισμός στα μέσα (media literacy)
- Τεχνολογικός γραμματισμός (technology literacy)
- Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες
- Ασφαλής πλοήγηση στο διαδίκτυο (αντιμετώπιση phishing, cyberbullying, κ.ά.)
- Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων
- Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας
- Δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα
- Δεξιότητες διεπιστημονικής και διαθεματικής χρήσης των νέων τεχνολογιών

Δεξιότητες του νου

- Επίλυση προβλημάτων
- Μελέτη περιπτώσεων
- Κατασκευές

Σύνδεση με το ΠΣ – Διαθεματικότητα:

Γλώσσα

- ✓ Αποτελεσματική συμμετοχή των παιδιών σε ένα εύρος συνεργατικών συζητήσεων (έναν/μία προς έναν/μία, σε ομάδες, καθοδηγούμενες από τον/την εκπαιδευτικό) θεμάτων και κειμένων, χτίζοντας πάνω στις ιδέες των άλλων και εκφράζοντας τις δικές τους με ξεκάθαρο τρόπο.
- ✓ Εμπλοκή σε διαδικασίες κριτικού αναστοχασμού με σκοπό να δουν την διαφορετικότητα των μαθητών, όχι ως εμπόδιο, αλλά ως μέσο εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας.
- ✓ Αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο με ασφαλή τρόπο.
- ✓ Χρήση πληροφοριών που έχουν αποκτηθεί από εποπτικά μέσα (πχ. φωτογραφίες) και λέξεων μέσα από το κείμενο, για την κατανόηση του κειμένου (πχ. πού, πότε, γιατί και πώς τα βασικά δρώμενα συμβαίνουν).
- ✓ Κριτική σε ιδέες, κείμενα και πληροφορίες.
- ✓ Συμπεράσματα μέσα από ανάλυση και σύνθεση δεδομένων.
- ✓ Αποδοχή της διαφορετικότητας μέσα από την ευλικρινή έκφραση κάθε αντίληψης.

Μελέτη περιβάλλοντος- Κοινωνική και πολιτική αγωγή

- ✓ Ανάπτυξη κριτικής στάσης για τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.
- ✓ Ευαισθητοποίηση απέναντι στα άτομα που για διάφορους λόγους αντιμετωπίζουν προβλήματα.
- ✓ Επαφή με τις νέες τεχνολογίες επικοινωνίας(διαδίκτυο) και οι συνέπειες τους στη ζωή των παιδιών.
- ✓ Αναγνώριση της ανάγκης για σεβασμό και περιφρούρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- ✓ Σεβασμός στις πεποιθήσεις και τις ιδέες των άλλων.

Θρησκευτικά

- ✓ Εδραίωση της άποψης ότι η γνώση και η κατανόηση των άλλων είναι προϋπόθεση για τον πραγματικό σεβασμό και την αρμονική συνύπαρξη μεταξύ των ατόμων.
- ✓ Υιοθέτηση θετικών στάσεων απέναντι στην υπεύθυνη και ελεύθερη διαμόρφωση προσωπικών επιλογών.
- ✓ Ανάπτυξη σεβασμού προς τη διαφορετικότητα (φύλου, φυλής, πολιτισμού, θρησκείας, εθνικότητας).

Αγωγή υγείας

- ✓ Κατανόηση βασικών παραμέτρων του τρόπου με τον οποίο οι κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες και τα ΜΜΕ επηρεάζουν και διαμορφώνουν στάσεις και πρότυπα ταύτισης και συμπεριφοράς.

Α. Δραστηριότητα: «Το “Κουτί” του Κοινωνικού Φύλου/ Η φυλακή του φύλου»

Ενδεικτικός διδακτικός χρόνος: 90 λεπτά

Διδακτικοί στόχοι:

- Κατανόηση των κοινωνικά δομημένων ρόλων των γυναικών και των αντρών στην ελληνική κοινωνία (πώς διαμορφώνονται, στερεότυπα, κοινωνικά πρότυπα, συμβολή των ΜΜΕ στη διαμόρφωση των κοινωνικών ρόλων, διαφορές και ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων).
- Συζήτηση σχετικά με το πώς οι κοινωνικά δομημένοι ρόλοι επηρεάζουν τις επιλογές μας και τις ευκαιρίες που μας δίνονται.
- Σύνδεση των κοινωνικά δομημένων ρόλων των φύλων με την έμφυλη βία.

Περιγραφή δραστηριότητας:

Μέρος 1^ο

1. Δείξτε στα παιδιά διαφημίσεις που απεικονίζουν άντρες και γυναίκες να διαφημίζουν διάφορα προϊόντα, όπως ρούχα, αυτοκίνητα, ρολόγια, αρώματα, προϊόντα περιποίησης/καθαρισμού, προϊόντα για παιδιά κτλ. ή το παρακάτω Video (5 λεπτά),
<http://www.youtube.com/watch?v=YIwWS2atEmc>
2. Με αφορμή το πιο πάνω βίντεο ή τις έντυπες διαφημίσεις, ζητήστε από τα παιδιά να συζητήσουν για τους κοινωνικά δομημένους ρόλους των γυναικών και των αντρών στην ελληνική κοινωνία. Θυμίστε στα παιδιά ότι η συζήτηση πρέπει να περιστρέφεται γύρω από το **τι η κοινωνία καθορίζει ότι πρέπει** να είναι ο ρόλος του άντρα και ο ρόλος της γυναίκας, και **όχι το τι τα ίδια θεωρούν ότι είναι σωστό** (κατά τη διάρκεια της συζήτησης θα χρειαστεί να το επαναλάβετε αυτό αρκετές φορές).

3. Χωρίστε τα παιδιά σε 4 μικρές ομάδες.
 4. Δύο ομάδες θα συζητήσουν για τον κοινωνικό ρόλο των γυναικών και δύο ομάδες για τον κοινωνικό ρόλο των αντρών **(10 λεπτά)**.
- Η ομάδα η οποία θα ασχοληθεί με τον κοινωνικό ρόλο των αντρών συζητά με βάση την παρακάτω ερώτηση:

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τον 'Σωστό' άντρα;

- Η μια ομάδα συζητά για πως πρέπει να μοιάζει ο 'Σωστός' άντρας και τι πρέπει να κάνει (πώς να συμπεριφέρεται κτλ.).
 - Η άλλη ομάδα συζητά για το πώς ΔΕΝ πρέπει να μοιάζει ο 'Σωστός' άντρας και τι ΔΕΝ πρέπει να κάνει (πώς να ΜΗΝ συμπεριφέρεται κτλ.), δηλαδή κοινωνικά μη αποδεκτές συμπεριφορές και χαρακτηριστικά του άντρα.
- Η ομάδα η οποία θα ασχοληθεί με τον κοινωνικό ρόλο των γυναικών, συζητά με βάση την παρακάτω ερώτηση:

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν την 'Σωστή' γυναίκα;

- Η μια ομάδα συζητά για πως πρέπει να μοιάζει η 'Σωστή' γυναίκα και τι πρέπει να κάνει (πώς να συμπεριφέρεται κτλ.).
- Η άλλη ομάδα συζητά για το πώς ΔΕΝ πρέπει να μοιάζει η 'Σωστή' γυναίκα και τι ΔΕΝ πρέπει να κάνει (πώς να ΜΗ συμπεριφέρεται κτλ.), δηλαδή κοινωνικά μη αποδεκτές συμπεριφορές και χαρακτηριστικά της γυναίκας.

Ενθαρρύνετε τις ομάδες να σκεφτούν τόσο εξωτερικά χαρακτηριστικά (σώμα, αξεσουάρ, δουλειά κτλ.), όσο και εσωτερικά χαρακτηριστικά (συμπεριφορά, χαρακτηριστικά της προσωπικότητας).

Παράδειγμα:

«Οι άντρες έχουν μύες, είναι γυμνασμένοι, τους αρέσουν τα σπορ και το ποδόσφαιρο και δεν πρέπει να κλαίνει. Πρέπει να είναι σκληροί και δυναμικοί».

«Οι γυναίκες πρέπει να έχουν ωραίες καμπύλες, να είναι περιποιημένες, να είναι ευαίσθητες και σεμνές, να μη βρίζουν».

5. Σημειώστε όλες τις απαντήσεις στον πίνακα, πρώτα σημειώνοντας τις απαντήσεις για τις γυναίκες και μετά τις απαντήσεις για τους άντρες, γράφοντας τα διάφορα χαρακτηριστικά για τα δύο φύλα ξεχωριστά **(15 λεπτά)**.
6. Ζωγραφίστε ένα «κουτί» γύρω από τα χαρακτηριστικά που αφορούν το κάθε φύλο.
7. Ζητήστε από τις/τους μαθήτριες/-τές να διαβάσουν τα χαρακτηριστικά που έχετε γράψει στον πίνακα και να σας πουν τι παρατηρούν.

Ερωτήσεις για συζήτηση (45 λεπτά)

- Ποια χαρακτηριστικά θέλει η κοινωνία να έχουν οι 'Σωστές' γυναίκες;
 - Τι κάνει μια γυναίκα ελκυστική;
 - Πώς καθορίζει η κοινωνία ότι πρέπει να συμπεριφέρονται οι 'Σωστές' γυναίκες;
 - Παράλληλα τι ΔΕΝ πρέπει να κάνουν οι 'Σωστές' γυναίκες;
 - Ποια χαρακτηριστικά έχουν οι 'Σωστοί' άντρες;
 - Τι κάνει ένα άντρα ελκυστικό;
 - Πώς καθορίζει η κοινωνία ότι πρέπει να συμπεριφέρονται οι 'Σωστοί' άντρες;
 - Παράλληλα τι ΔΕΝ πρέπει να κάνουν οι 'Σωστοί' άντρες;
8. Ζητήστε να συγκρίνουν τα δύο κουτιά και να πουν τι παρατηρούν. Συγκρίνοντας τα χαρακτηριστικά των γυναικών και των ανδρών, ποιες διαφορές παρατηρείτε;
- Περιμένουμε από τους άντρες και τις γυναίκες να συμπεριφέρονται διαφορετικά; Με ποιον τρόπο;
 - Ποιες διαφορές που αφορούν τη θέση των αντρών και των γυναικών στην κοινωνία παρατηρείτε; (π.χ. η κοινωνία προσδοκά οι γυναίκες να είναι σπίτι, ενώ οι άντρες να είναι πιο αναμειγμένοι στα κοινά, στην πολιτική, σε κέντρα λήψης αποφάσεων, διευθυντικές θέσεις κτλ).
 - Υπάρχουν χαρακτηριστικά που είναι διαμετρικά αντίθετα ανάμεσα στα δύο φύλα; (π.χ. σκληρός vs. ευαίσθητη κτλ).
 - Υπάρχουν χαρακτηριστικά που είναι κοινά ανάμεσα στα δύο φύλα;
 - Υπάρχουν χαρακτηριστικά τα οποία δεν είναι κοινωνικά αποδεκτά για τις γυναίκες τα οποία βρίσκονται στο 'κουτί' των αντρών;
 - Υπάρχουν χαρακτηριστικά τα οποία δεν είναι κοινωνικά αποδεκτά για τους άντρες τα οποία βρίσκονται στο 'κουτί' των γυναικών;

- Υπάρχουν αντιφάσεις στον ρόλο που θέλουμε να έχουν οι γυναίκες (π.χ. να είναι σεμνές αλλά και σεξουαλικά έμπειρες και προκλητικές); Ποιες;
 - Υπάρχουν αντιφάσεις στον ρόλο που θέλουμε να έχουν οι άντρες (π.χ. να είναι σκληροί αλλά και ευαίσθητοι). Ποιες;
 - Πώς επηρεάζουν αυτές οι αντιφάσεις τον τρόπο που μπορεί να αντιμετωπίσουμε κάποτε ένα άντρα ή μια γυναίκα;
 - Υπάρχουν κάποιες ανισότητες που αφορούν τα φύλα; Ποιες;
 - Πώς έχουν δημιουργηθεί αυτά τα πρότυπα για τους άντρες και τις γυναίκες;
 - Πού μαθαίνουμε αυτούς τους κοινωνικούς ρόλους για τα δύο φύλα;
 - Ποιοι συγκεκριμένα μας διδάσκουν ή επηρεάζουν τις αντιλήψεις μας σχετικά με τους ρόλους των φύλων; Αν τα παιδιά δεν απαντήσουν, ρωτήστε για τους γονείς, το σχολείο, τους φίλους, τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, την Εκκλησία κλπ. και πώς ο καθένας από αυτούς επηρεάζει τις αντιλήψεις μας σχετικά με τους ρόλους των φύλων.
- 9.** Όταν έχουν επισημανθεί τα χαρακτηριστικά του κάθε φύλου, οι ομοιότητες, οι διαφορές και οι αντιθέσεις (καθώς και τυχόν αντιφάσεις όσο αφορά τον ρόλο κάποιου φύλου) εξηγήστε ότι το κάθε κουτί εμπερικλείει τον κοινωνικά δομημένο ρόλο των αντρών και των γυναικών. Οι ρόλοι αυτοί στην ουσία είναι πλασματικοί, γιατί έχουν κατασκευαστεί από την κοινωνία, αλλά τις περισσότερες φορές καλούμαστε να παραμείνουμε μέσα στα κουτιά λόγω της κοινωνικής πίεσης. Αυτό ονομάζεται 'φυλακή του φύλου'.
- 10.** Τώρα αντάλλαξε τις επικεφαλίδες των κουτιών. Σβήσε το «άντρας» και γράψε «γυναίκα» και αντίστροφα. Άρα θα έχουμε προτάσεις όπως:
- 'Οι γυναίκες έχουν μύες, είναι γυμνασμένες, τους αρέσουν τα σπορ και το ποδόσφαιρο και δεν πρέπει να κλαίνε. Πρέπει να είναι σκληρές και δυναμικές,'
 - 'Οι άντρες πρέπει να έχουν ωραίες καμπύλες, να είναι περιποιημένοι, να είναι ευαίσθητοι και σεμνοί, να μη βρίζουν.'
- 11.** Τι θα γινόταν αν κάναμε αυτό; (Αλλαγή ρόλων;)
- Εξετάζοντας το κουτί το οποίο εμπερικλείει τους κοινωνικά αποδεκτούς ρόλους των φύλων, πόσο εύκολο νομίζετε ότι είναι για

κάποιον/κάποια να μείνει μέσα στο κουτί; Γιατί είναι εύκολο/δύσκολο να είναι ένα άτομο μέσα στο κουτί;

- Γιατί θα ήθελε κάποιο άτομο να πληροί αυτά τα χαρακτηριστικά που εμπεριέχονται στο κουτί; Τι κερδίζει;
- Πώς επιβραβεύεται από την κοινωνία κάποιο άτομο, επειδή πληροί τον κοινωνικά αποδεκτό ρόλο; Και τι συμβαίνει στα άτομα τα οποία κινούνται με τις πράξεις τους και τη συμπεριφορά τους εκτός του κουτιού;
- Π.χ. αν κάποιος άντρας ή γυναίκα έχει χαρακτηριστικά που σχετίζονται συνήθως με το άλλο φύλο, όπως ένα κορίτσι που του αρέσει το ποδόσφαιρο, είναι μυώδης, είναι σκληρή και επιθετική και βρίζει; Ή ένα αγόρι που του αρέσει η τέχνη και η ποίηση, δεν παίζει ποδόσφαιρο, ενδιαφέρεται για τη μόδα και είναι ευαίσθητος;
- Πώς αντιμετωπίζονται αυτά τα άτομα, τα οποία συμπεριφέρονται 'εκτός' του καθορισμένου κοινωνικού ρόλου, από τις οικογένειές τους, τους φίλους τους, την κοινωνία;
- Μήπως τα άτομα αυτά βιώνουν κάποιες συμπεριφορές κακομεταχείρισης ή κακοποίησης; Ποιες; (αποκλεισμό, χλευασμό, κοροϊδία, κακόφημα κουτσομπολιά, λεκτική κακοποίηση, ύβρη, σωματική βία, εκφοβισμό κτλ.).

12. Εξηγείστε ότι αυτές οι συμπεριφορές αποτελούν αυτό που ονομάζουμε «έμφυλη βία».

Μέρος 2^ο

Πόσο ανήκουμε μέσα στα κουτιά; (20 λεπτά)

Επιμέρους στόχοι:

- Να κατανοήσουν τα παιδιά ότι είναι αδύνατο κάποιος άνθρωπος να πληροί 100% τις «προϋποθέσεις» που αφορούν τον κοινωνικό ρόλο του φύλου του και ότι οι ίδιοι ως επί το πλείστον βρίσκονται εκτός του «κουτιού».
- Να κατανοήσουν ότι δεν έχουμε δικαίωμα να κακοποιούμε κάποιο άτομο το οποίο εμείς θεωρούμε ότι είναι εκτός του κουτιού. Στην ουσία όλες/οι είμαστε εκτός του κουτιού, απλώς δεν το αντιλαμβανόμαστε πάντα.

Περιγραφή:

1. Δίνουμε στα παιδιά το πιο κάτω χαρτάκι να σημειώσουν ανώνυμα.

Σε πιο βαθμό νομίζεις ότι εσύ προσωπικά ταυτίζεσαι με τα χαρακτηριστικά που εμπεικλείονται στο κουτί; Σημείωσε πιο κάτω:

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

2. Μαζεύουμε τα χαρτάκια σε ένα κουτί, τα ξεδιπλώνουμε ένα-ένα και σημειώνουμε τα 'σκορ' σε ένα flipchart, στο οποίο έχουμε από πριν σχεδιάσει 5 ομόκεντρους κύκλους. Οι κύκλοι θα μοιάζουν με το κύκλο στόχου (δηλαδή το στόχο στον οποίο ρίχνουμε βελάκια). Στο κέντρο του στόχου είναι το 100, μετά είναι το 80, το 60 κλπ.

Ερωτήσεις για συζήτηση

- Τι παρατηρείτε;
- Οι περισσότεροι είμαστε μέσα στο κουτί ή έξω; Γιατί συμβαίνει αυτό;
- Αν και οι περισσότεροι είμαστε 'εκτός' του κουτιού, γιατί περιμένουμε τους άλλους να είναι μέσα στο κουτί;
- Εμείς πώς θα νοιώθαμε αν κάποιος μας κατάκρινε, επειδή είμαστε εκτός του κουτιού;
- Μπορεί το γεγονός ότι είμαστε εκτός του κουτιού να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε τη διαφορετικότητα των άλλων; Πώς;

Πηγή: Εγχειρίδιο 'Gender Matters', 'Gender in a box'

<http://eycb.coe.int/gendermatters/>

© Στάλω Λέστα και Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου

Επιμέλεια-προσαρμογή-μετάφραση: Πολύχρωμο Σχολείο (2017)

B. Δραστηριότητα: «Μηνύματα για τους άνδρες και τις γυναίκες μέσα από τη λογοτεχνία και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης»

Ενδεικτικός διδακτικός χρόνος: 45 λεπτά

Διδακτικός στόχος:

- Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά θα εξερευνήσουν πώς τα έμφυλα στερεότυπα ενισχύονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και άλλα κοινωνικά πλαίσια.

Περιγραφή δραστηριότητας:

1. Υπενθυμίστε στα παιδιά ότι έχετε ήδη εξερευνήσει πώς τα έμφυλα στερεότυπα και οι προσδοκίες επιδρούν στις ευκαιρίες και στις συμπεριφορές των ανδρών και των γυναικών (δραστηριότητα 1: παραδοσιακά έμφυλα στερεότυπα). Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τρόποι που διδασκόμαστε αυτά τα στερεότυπα κατά τη διάρκεια της ζωής μας. Για παράδειγμα, τα μικρά παιδιά μαθαίνουν τι προσδοκείται από αυτά μέσα από τις συμπεριφορές των γονέων/φροντιστών τους, αλλά και παρατηρώντας πώς αντιμετωπίζονται τα αγόρια και τα κορίτσια. Ένας άλλος τρόπος να μάθουν τις προσδοκίες αυτές είναι μέσα από ιστορίες και εικόνες ανδρών και γυναικών που ακούν και βλέπουν σε βιβλία, περιοδικά, ταινίες, στην τηλεόραση και σε άλλα μέσα.
2. Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες 2-3 ατόμων. Πείτε τους ότι για τα επόμενα 15' θα συζητήσουν μεταξύ τους και θα τοποθετηθούν μετά στην τάξη για μία από τις παρακάτω επιλογές:

Επιλογή 1

Ζητήστε από τα παιδιά να συζητήσουν για βιβλία που διάβασαν πρόσφατα. Ποιες ήταν οι διαφορές μεταξύ ανδρικών και γυναικείων χαρακτήρων; Ποιες ήταν οι διαφορές στη συμπεριφορά τους; Ποιες ήταν οι διαφορές στην παρουσίασή τους; Υπήρχαν χαρακτήρες που δεν ταίριαζαν με τα συνηθισμένα έμφυλα στερεότυπα;

Επιλογή 2

Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν τις αγαπημένες τους τηλεοπτικές εκπομπές. Ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ ανδρικών και γυναικείων χαρακτήρων; Ποιες είναι οι διαφορές στη συμπεριφορά τους; Ποιες είναι οι διαφορές στην παρουσίασή τους; Υπάρχουν χαρακτήρες που δεν ταίριαζαν με τα συνηθισμένα έμφυλα στερεότυπα;

Επιλογή 3

Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν ισότοπους στο διαδίκτυο, ηλεκτρονικά περιοδικά και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης. Ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ ανδρικών και γυναικείων χαρακτήρων; Ποιες είναι οι διαφορές στην παρουσίασή τους; Υπάρχουν χαρακτήρες που δεν ταίριαζαν με τα συνηθισμένα έμφυλα στερεότυπα; Για παράδειγμα, ίσως οι άντρες να συνδέονται περισσότερο με το έγκλημα ή τις επιχειρηματικές δραστηριότητες. Οι γυναίκες ίσως συνδέονται περισσότερο με τα θέματα ομορφιάς ή τη μητρότητα. Ακόμα, οι άντρες ίσως να παρουσιάζονται πιο ενεργητικοί, περιπετειώδεις ή σε ηγετικούς ρόλους, ενώ οι γυναίκες να παρουσιάζονται περισσότερο ως αυτές που προσφέρουν φροντίδα σε άλλους ή ως μητρικές φιγούρες.

Επιλογή 4

Ζητήστε από τα παιδιά να σκεφτούν διαφημίσεις στην τηλεόραση, στο διαδίκτυο (internet), στον δρόμο ή σε εφημερίδες και περιοδικά. Τι είδους προϊόντα απευθύνονται σε γυναίκες και άνδρες; Πώς, ενδεχομένως, συντηρούν τα έμφυλα στερεότυπα αυτές οι διαφημίσεις;

3. Συζητήστε με τα παιδιά τις σκέψεις τους.

Πηγή: *Connect with respect: Preventing gender-based violence in schools*
Μετάφραση – Προσαρμογή: Μαρία Πατεράκη για το Πολύχρωμο Σχολείο (2019)

Γ. Δραστηριότητα: «Αντιμετωπίζοντας τα αρνητικά έμφυλα στερεότυπα και τους μύθους»

Ενδεικτικός διδακτικός χρόνος: 45 λεπτά

Διδακτικοί στόχοι:

Μέσα από αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά:

- Θα μάθουν να αναπτύσσουν στρατηγικές αντιμετώπισης των αρνητικών έμφυλων στερεοτύπων.

- Θα μάθουν να αναγνωρίζουν τους μύθους που χτίζονται μέσα από τα έμφυλα στερεότυπα και τις προσδοκίες.
- Θα μάθουν να αντιμετωπίζουν συνηθισμένους μύθους που βασίζονται στα έμφυλα στερεότυπα και τις προσδοκίες.

Περιγραφή Δραστηριότητας:

1. Θυμίστε στα παιδιά ότι δεν αμφισβητούμε ή δεν αντιλαμβανόμαστε τις διαφορές στις προσδοκίες που έχει η κοινωνία από τους άνδρες και τις γυναίκες, γιατί παρουσιάζονται ως «κανονικές» και «φυσιολογικές».
2. Εξηγήστε ότι μέσα από αυτήν τη δραστηριότητα θα εξετάσουμε πώς μπορούμε να αντιδράσουμε, όταν ερχόμαστε αντιμέτωποι με ανθρώπους που έχουν επηρεαστεί αρνητικά από τα έμφυλα στερεότυπα.
3. Γράψτε τα παρακάτω στον πίνακα και ζητήστε από τα παιδιά να σχηματίσουν μικρές ομάδες, ώστε να συμπληρώσουν την αντίδραση του κάθε χαρακτήρα σε κάθε περίπτωση.

Όταν λέγεται αυτό...	Ποια αντίδραση θα μπορούσε να έχει αυτό το άτομο;
«Τα κορίτσια δεν παίζουν ποδόσφαιρο! Φύγε! Μόνο τα αγόρια είναι καλοί ποδοσφαιριστές!»	Ένα κορίτσι 5 χρονών που θα ήθελε να παίξει ποδόσφαιρο, θα έλεγε...
«Τα αγόρια δεν κάνει να μαγειρεύουν! Αυτά είναι γυναικείες δουλειές!»	Ένα αγόρι 10 χρονών που θα ήθελε να μαγειρέψει, θα έλεγε...
«Το ξέρω ότι σου αρέσει το σχολείο αλλά στα 15 σου θα έπρεπε να σταματήσεις να ασχολείσαι με τη μόρφωση και να ξεκινήσεις να ασχολείσαι με την αναζήτηση μελλοντικού συζύγου».	Ένα κορίτσι 15 χρονών που θέλει λάβει ολοκληρωμένη μόρφωση, θα έλεγε...
«Είσαι πολύ φοβισιάρης, γι' αυτό δε σε παίρνουμε μαζί μας».	Ένα αγόρι 15 χρονών που δε θα ήθελε να συμμετάσχει σε μια επικίνδυνη δραστηριότητα, θα έλεγε...

4. Γράψτε τη λέξη «Μύθος» στον πίνακα. Ζητήστε από τα παιδιά να σας πουν τι πιστεύουν ότι μπορεί να σημαίνει αυτή η λέξη πριν γράψετε στον πίνακα την έννοια: *Μύθος είναι μια ιδέα ή μια κοινή πεποίθηση που στην πραγματικότητα δεν ισχύει.*
5. Εξηγήστε πως τα έμφυλα στερεότυπα που υπάρχουν στην κοινωνία οδηγούν σε μύθους σχετικά με τις ικανότητες των ανδρών και των γυναικών. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε και να αντιμετωπίζουμε αυτούς τους μύθους ειδικά όταν μπορεί προκαλέσουν κακοποίηση.
6. Ρωτήστε τα παιδιά αν γνωρίζουν μερικούς μύθους για τις γυναίκες και για τους άνδρες.
7. Εξηγήστε στα παιδιά ότι σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά θα εργαστούν συλλογικά για να αντιμετωπίσουν κοινούς μύθους. Χωρίστε τα παιδιά σε ομάδες των 3-4 ατόμων. Δώστε σε κάθε ομάδα ένα χαρτί το οποίο θα γράφει έναν από τους παρακάτω μύθους.

Γράψτε σε κάθε φύλλο χαρτί έναν από τους παρακάτω μύθους:

Τα αγόρια που κλαίει είναι αδύναμα.
Τα κορίτσια δεν είναι καλές αθλήτριες.
Τα αγόρια δεν μπορούν να φορέσουν ροζ ρούχα.
Στην οικογένεια, ο άντρας είναι αυτός που πρέπει να παίρνει τις σημαντικές αποφάσεις.
Οι γυναίκες είναι αυτές που πρέπει να κάνουν τις δουλειές του σπιτιού.
Τα αγόρια είναι εξυπνότερα από τα κορίτσια.

8. Κάντε στα παιδιά τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - Υπάρχει ο μύθος αυτός στην κοινωνία την οποία ζείτε;
 - Ποια είναι τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι πρόκειται για μύθο;
 - Πού οδηγεί η πίστη σε αυτό το μύθο;
 - Πού μπορούμε να βρούμε παραδείγματα για να στηρίξουμε ότι πρόκειται για μύθο και όχι για πραγματικότητα;
 - Πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτό το μύθο;

Πηγή: *Connect with respect: Preventing gender-based violence in schools*

Μετάφραση – Προσαρμογή: *Μαρία Πατεράκη για το Πολύχρωμο Σχολείο (2019)*

Η συνάντηση κλείνει με μια άσκηση έκφρασης συναισθήματος.

Καθόμαστε όλοι σε κύκλο και ο/η καθένας/καθεμιά αναφέρει συναισθήματα που αισθάνεται: χαρά, αγωνία, ανησυχία, ανακούφιση κλπ.

«Προτείνω καθένας/καθεμιά να πει με μια λέξη ή σύντομη φράση πώς νιώθει αυτή τη στιγμή».

Τελικό προϊόν-επέκταση:

- Η συζήτηση που διεξάγεται για την ανταλλαγή-έκφραση ιδεών και σκέψεων κατά τη διάρκεια ή μετά το τέλος κάθε δραστηριότητας.
- Τα παιδιά συμπληρώνουν σε ομάδες τον πίνακα της δραστηριότητας Γ.
- Εάν υπάρχει πρόσβαση σε εργαστήριο πληροφορικής, ο/η εκπαιδευτικός βοηθά τους μαθητές να φτιάξουν συννεφόλεξα με λέξεις σχετικές με τους ρόλους των φύλων, με ελεύθερα διαδικτυακά εργαλεία, όπως το <http://www.wordle.net/> ή το <http://www.tagxedo.com/>, τα οποία θα αναρτηθούν στον ιστοχώρο της ομάδας, όπως το padlet, ή wiki, και όχι μόνο στα ελληνικά, αλλά και σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα διδάσκονται, με τη συνδρομή των αντίστοιχων εκπαιδευτικών.
- Μπορεί επίσης να ανατεθεί ως εργασία για την ομάδα στους μαθητές, να φτιάξουν ένα χιουμοριστικό κόμικ ή καρτούν μέσω εύχρηστων δωρεάν ψηφιακών εκπαιδευτικών web 2 tools, όπως το <https://www.pixton.com/>.

Περισσότερες ιδέες και προτάσεις για το τελικό προϊόν και επέκταση των Εργαστηρίων, μπορείτε να βρείτε και να επιλέξετε κατά περίπτωση (ανάλογα την ηλικιακή ομάδα, το Πρόγραμμα Σπουδών, τα ενδιαφέροντα, το δυναμικό της τάξης κτλ.) στο αρχείο, «**Οδηγίες-Προτάσεις για την αξιοποίηση του Εκπαιδευτικού υλικού**». Στο ίδιο έγγραφο θα βρείτε τρόπους με τους οποίους οι ίδιες εργασίες μπορούν να ολοκληρωθούν διαδικτυακά.

Για περισσότερες πληροφορίες για τους όρους που χρησιμοποιούνται στις δραστηριότητες, βλέπε το **Λεξιλόγιο για τη σεξουαλική ποικιλομορφία-Α΄ Θμια** από το Υποστηρικτικό υλικό.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Με βάση τη βιωματική μεθοδολογική προσέγγιση, τα θέματα προσεγγίζονται με τρόπο ώστε κάθε μαθητής και μαθήτρια, συμπεριλαμβανομένων των εμποδιζόμενων αλλά και από διαφορετικό υπόβαθρο μαθητριών/-τών, να μη νιώσουν προσβολή, αποκλεισμό ή άβολα

πολύχρωμο σχολείο

για μια συμπεριληπτική εκπαίδευση
σε ζητήματα σεξουαλικού προσανατολισμού,
ταυτότητας φύλου & χαρακτηριστικών φύλου

συναισθήματα κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Αντίθετα κάθε μαθητής και μαθήτρια ενδυναμώνεται μέσα από τη δική του πραγματικότητα και το δικό του πολιτισμικό και ηθικό πλαίσιο, ώστε να αποκτά ικανότητες και να υιοθετεί στάσεις, αξίες και συμπεριφορές που να ενισχύουν τις ικανότητές του για δημοκρατικό πολιτισμό.

